

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Ketonen, Laura

Title: Peruskoulun arvioinnin kehitystyössä ollaan vaikeiden valintojen äärellä

Year: 2023

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja, 2023

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Ketonen, L. (2023, 3.10.2023). Peruskoulun arvioinnin kehitystyössä ollaan vaikeiden valintojen äärellä. JYUnity. <https://jyunity.fi/ajattelijat/peruskoulun-arvioinnin-kehitystyossa-ollaan-vaikeiden-valintojen-aarella/>

3 LOKAKUUN, 2023 TEKSTI LAURA KETONEN KUVA PETERI KIVIMÄKI **Arvioitavien tavoitteiden määrä on nykyisellään liian suuri, mutta kaikkia vaikeasti arvioitavia taitojakaan ei kannata jättää arvioinnista pois. Perinteinen kouluarviointi ei kannusta yhteistyöhön, luovuuteen tai virheistä oppimiseen, kirjoittaa yliopistonopettaja Laura Ketonen Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitokselta.**

Peruskoulun arviointia on kehitetty tällä vuosikymmenellä kiivaasti. Opetussuunnitelman arviointia ohjaava luku on kirjoitettu uudelleen ja päättöarvioinnin tueksi on tehty aiempaa tarkemmat kriteerit. Pian saadaan ensimmäiset tulokset siitä, mitä uudistuksella on saavutettu.

Arvioinnin lisäksi kehittyy myös ymmärrys arvioinnista. [Kirjoitin itse vuonna 2019 seuraavasti:](#)

”Toivon, että valtakunnallinen työ ei jää muutaman lisäosaamistason määrittelyyn. Pitkällä tähtäimellä tarvitaan harkintaa tavoitteiden laatuun ja määrään. Tavoitteet tulee olla mahdollista arvioida luotettavasti, ja niiden lukumäärän pitää olla kohtuullinen.”

Olen kirjoitukseni kanssa nykyään sekä samaa että eri mieltä. Samaa mieltä olen siitä, että arvioitavien tavoitteiden määrä on nykyisellään liian suuri, jotta opettajat – oppilaista ja huoltajista puhumattakaan – voisivat ottaa ne kaikki vakavasti.

Ongelma ei ole vain numeron muodostamisessa, vaan siitä, että oppilaiden pitäisi tuntea ja ymmärtää tavoitteet ja saada niistä palautetta opiskelun aikana. Väitän, että oppilas ei pysty sisäistämään opiskelemaansa 100–200 vuosittaista tavoitetta, vaikka opettaja pystyisikin ne arvioimaan.

Vaikeasti arvioitavia taitoja ei kannata jättää pois arvioinnista

Olen nykyään varovaisen eri mieltä väitteestäni, että kaikki tavoitteet pitäisi voida arvioida luotettavasti. On toki tarpeen kehittää arviointikriteereitä mahdollisimman ymmärrettäviksi.

Mielestäni arvioinnista ei kuitenkaan pidä jättää pois tärkeitä tavoitteita vain siitä syystä, että niiden arviointi on vaikeaa. Arviointi nimittäin ohjaa oppimista: Sitä saat, mitä arvioit.

Monet opinnoissa, työelämässä ja elämässä arvokkaat taidot eivät ole helposti mitattavissa.

Tällaisia ovat esimerkiksi yhteistyö, luovuus ja virheistä oppiminen. Jos halutaan viestiä, että nämäkin taidot ovat arvokkaita, ne pitää huomioida arvioinnissa tavalla tai toisella.

Yksi tapa on niiden sisällyttäminen arvioitaviin tavoitteisiin.

Toinen tapa voisi olla koulujen arviointikulttuurin muuttaminen, mutta se on pitkä tie, jota nykyisillä täydennyskoulutusresursseilla taivalletaan kovin hitaasti.

Perinteinen kouluarviointi ei kannusta yhteistyöhön, luovuuteen tai virheistä oppimiseen, sillä siinä hyviä tuloksia saa keskittymällä omaan yksilösuoritukseen, sisäistämällä ennalta-annetut sisällöt, ja onnistumalla ensimmäisellä yrittämällä kaikissa kokeissa ja muissa näytöissä.

Näistä syistä en olisi valmis kevyin perustein unohtamaan kaikkia nykyisiä vaikeasti arvioitavia tavoitteita.

Arvioinnin vaikutukset yksilöön ja yhteiskuntaan ovat moninaiset ja siksi siitä pitää puhua laaja-alaisesti.

Viime vuosina valtakunnallinen keskustelu on keskittynyt arvosanoihin ja erityisesti niiden vertailtavuuteen, mutta itseäni kiinnostavat monet muutkin näkökulmat: Miten arviointi vaikuttaa opettajien ja oppilaiden hyvinvointiin? Millaista kuvaa arviointi välittää oppimisesta? Entä onko arviointi nykyisellään yhteiskunnallisesti oikeudenmukaista?

Laura Ketonen on mukana [Tiedeillassa](#), jossa keskustellaan arvioinnin nykytilanteesta, tuoreista muutoksista ja arviointiin kohdistuvista muutospaineista. Tervetuloa Tiedeiltaan tiistaina 10.10. klo 18 alkaen kirjasto Lähteeseen (Seminaarinkatu 15) tai verkkolähetykseen. Tilaisuus on kaikille avoin.